

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет соціології і права**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ФСП

_____ Мельниченко А.А.
(підпис)

«___» _____ 2015 р.

**Конституційне право України (НП – 09)
(1 СЕМЕСТР)
РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля**

підготовки

ОКР «бакалавр»

напряму

6.030401 «Правознавство»

спеціальності _____

(шифр і назва)

спеціалізації _____

(назва)

форми навчання

денна

Ухвалено методичною комісією
ФСП

Протокол від _____ 20__ р. № _____

Голова методичної комісії

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ р.

Робоча програма кредитного модуля «Конституційне право» для студентів за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», за денною формою навчання складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Конституційне право».

Розробники робочої програми:

доцент кафедри публічного права, к.ю.н., доцент Єгорова В.С.

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри публічного права

Протокол від «___» _____ 2015 року № ___

Завідувач кафедри

_____ Чепульченко Т.О.

(підпис)

«___» _____ 2015 р.

1. Опис кредитного модуля

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Галузь знань 0304 «Право»	Назва дисципліни, до якої належить кредитний модуль «Конституційне право»	Форма навчання Денна
Напрямок підготовки 6.030401 «Правознавство»	Кількість кредитів ECTS 4	Статус кредитного модуля Нормативний
Спеціальність <hr/> <small>(шифр і назва)</small>	Кількість розділів 1	Цикл до якого належить кредитний модуль Професійної та практичної підготовки
Спеціалізація <hr/> <small>(назва)</small>	Індивідуальне завдання Мод. контр. робота	Рік підготовки перший
		Семестр перший
Освітньо-кваліфікаційний рівень Бакалавр	Загальна кількість годин 120	Лекції 36год.
		Практичні (семінарські) 36год.
		Лабораторні (комп'ютерний практикум) не передбачено
	Тижневих годин: аудиторних – 3 СРС – 3	Самостійна робота 48год. , у тому числі на виконання індивідуального завдання 6год.
		Вид та форма семестрового контролю Залік

2.

Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля «Конституційне право» є формування у студентів здатностей знань щодо правового регулювання конституційно-правових відносин та основних умінь по застосуванню норм Конституції України і поточного конституційного законодавства.

Конституційне право України займає важливе місце у правовій системі України як провідна галузь публічного характеру. Вона регулює суспільні відносини, які стосуються найважливіших питань держави і суспільства: основи конституційного устрою України; конституційний статус людини і громадянина; форми прямого і представницького народовладдя; а також конституційну систему, повноваження, порядок формування та діяльності органів державної влади за їх поділом на законодавчу, виконавчу і судову; встановлює територіальний устрій і місцеве самоврядування в Україні.

При вивченні цієї дисципліни студенти повинні засвоїти текст чинної конституції України та основні положення інших законодавчих актів, а також ознайомитись із практикою здійснення конституціоналізму в Україні.

Слід мати на увазі, що Україна як держава існувала у складі СРСР, але як суверенна і незалежна країна почала формуватись з часу прийняття Верховною Радою України Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року та Акту проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, який був підтверджений народом на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року.

З цього часу розпочалося формування власного національного конституційного законодавства і права України. Були прийняті декілька десятків нових законодавчих та інших нормативно-правових актів,

внесені зміни і доповнення до діючої конституції та законів України. Всі ці обставини повинні пересвідчити студентів у сумлінному і всебічному вивченні дисципліни.

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- предмету конституційного права України;
- історичного досвіду конституційного будівництва, основ теорії Конституції;
- основ конституційного устрою України;
- конституційного статусу людини і громадянина;
- конституційної системи, повноважень, порядку формувань та діяльності органів влади за їх поділом на законодавчу, виконавчу і судову.

уміння:

- володіти конституційно-правовими поняттями і категоріями;
- використовувати знання з Конституційного права України в юридичній практиці;
- відслідковувати зв'язки норм Конституційного права з нормами інших галузей права.

досвід:

- системного тлумачення норм Конституції України;
- застосування положень Конституції України;
- визначати особливості конституційно-правових інститутів України;
- знати принципи правового аналізу українського конституційного законодавства;

- користуватись понятійним апаратом дисципліни;
- самостійно працювати з джерелами конституційного права України;
- застосування на практиці історико-правовим та порівняльно-правовим методами вивчення українського законодавства.

3. Структура кредитного модуля

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		Лекції	Практичні (семинарські)	Лабораторні (комп'ютерний практикум)	СРС
1	2	3	4	5	6
Розділ 1.					
<i>Тема 1. Конституційне право України як галузь, наука та навчальна дисципліна.</i>	12	4	4	-	4
<i>Тема 2. Історія конституційного права України</i>	6	2	2	-	2
<i>Тема 3. Система конституційного права України</i>	8	2	2	-	4
<i>Тема 4. Норми конституційного права України</i>	18	6	6	-	6
<i>Тема 5. Джерела конституційного права України</i>	14	4	4	-	6
<i>Тема 6. Конституція України – Основний закон суспільства і держави</i>	14	4	4	-	6
<i>Тема 7. Конституційно-правові відносини в Україні</i>	14	4	4	-	6
<i>Тема 8. Основи конституційного ладу України</i>	14	4	4	-	6
<i>Тема 9. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні</i>	20	6	6	-	8
<i>Контрольна робота 1</i>					
Разом за розділом 1					
<i>Залік</i>					

1	2	3	4	5	6
Всього годин	120	36	36	-	48

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Конституційне право України як галузь, наука та навчальна дисципліна.</p> <p>Поняття і предмет галузі конституційного права. Предмет і метод конституційного права. Конституційне право як наука і навчальна дисципліна. Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 92; 105; 107; 109; 111; 115.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>- Система галузі конституційного права;</p>
2	<p>Поняття і специфіка конституційно-правових відносин.</p> <p>Суб'єкти конституційно-правових відносин. Відповідальність в конституційному праві. Об'єкти конституційно-правових відносин</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>3. Допоміжна: 65; 93.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Що таке конституційно-правові відносини</p>
3	<p>Історія конституційного права України.</p> <p>Поняття і предмет Конституції. Види Конституцій. Основні положення теорії Конституції. Риси та юридичні властивості Конституції. Охорона Конституції. Історія конституційного розвитку України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 87; 105, 114.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>- Перша Конституція незалежної Української держави - Конституція УНР від 29 квітня 1918 року;</p>
4	<p>Основні етапи новітньої конституційної реформи в Україні.</p>

	<p>Загальна характеристика Конституції України 1996 року. Поинникилітична та конституційна реформа в Україні на сучасному етапі. Основні чинники, що обумовлюють необхідність реформ. Зміст, спрямованість і взаємозв'язок політичної й конституційної реформ. Порядок внесення змін до Конституції України 1996р. Неприпустимість деяких змін до Конституції України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11. 2. Допоміжна: 87; 99.</p> <p>Завдання на СРС: - Розробка і прийняття Конституції України 1996 року; - Перегляд Конституції України і внесення до неї змін.</p>
5	<p>Система конституційного права України.</p> <p>Поняття системи конституційного права України. Система науки конституційного права. Предметний підхід до характеристики системи науки конституційного права. Принципи і теорії в системі науки конституційного права. Основні підсистеми науки конституційного права: наукові дисципліни, наукові підгалузі, проблемні напрямки.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 11. 2. Допоміжна: 115.</p> <p>Завдання на СРС: - Система конституційного права.</p>
6	<p>Поняття інституту конституційного права України.</p> <p>Поняття та види інститутів конституційного права. Основні інститути конституційного права України. Генеральні та прості, загальні та спеціальні інститути конституційного права.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6. 2. Допоміжна: 105.</p> <p>Завдання на СРС: - Інститути конституційного права.</p>
7	<p>Ознаки норм конституційного права України</p> <p>Особливості структури конституційно-правових норм. Конституційно-правові норми, їх особливості та види.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p>

	<p>2. Допоміжна: 12; 96; 98; 108.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Норми конституційного права.</p>
8	<p>Класифікація норм конституційного права України</p> <p>Матеріальні та процесуальні конституційно-правові норми. Абстрактні та казуальні конституційно-правові норми.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 12; 96; 98; 108.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>- Норми конституційного права.</p>
9	<p>Джерела конституційного права України.</p> <p>Поняття джерел конституційного права України. Ознаки джерел конституційного права як галузі права.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 112.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Джерела конституційного права України</p>
10	<p>Класифікація джерел конституційного права України.</p> <p>Основні джерела конституційного права України. Джерела конституційного права: нормативно-правові акти, нормативні договори, конституційно-правові звичаї. Нормативно-правові акти як основне джерело конституційного права. Види нормативно-правових актів як джерел конституційного права: Конституція України, закони України, підзаконні нормативно-правові акти.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>3. Допоміжна: 112.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Види джерел конституційного права України</p>
11	<p>Конституція України - Основний закон суспільства і держави.</p> <p>Поняття і сутність Конституції України. Юридична і фактична конституція. Предмет регулювання конституції. Конституція як суспільна цінність. Види конституцій. Юридичні властивості</p>

	<p>конституції. Найвища юридична сила конституції.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 51; 59; 85; 87.</p> <p>Завдання на СРС: 28; 87; 99.</p> <p>Конституція України.</p>
12	<p>Історія Конституції 1996 року</p> <p>Конституційний процес в незалежній Україні. Концепція нової Конституції України. Офіційні проекти нової Конституції України 1992 та 1993 рр. Прийняття чинної Конституції України 28 червня 1996 р. Юридична характеристика чинної Конституції України. Структура і функції Конституції України 1996 року.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 51; 59; 85; 87.</p> <p>Завдання на СРС: 28; 87; 99.</p> <p style="padding-left: 40px;">- Форма і структура чинної Конституції України.</p>
13	<p>Конституційно-правові відносини в Україні.</p> <p>Поняття конституційно-правових відносин, їх особливості і види. Двосторонні та багатосторонні конституційно-правові відносини. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види. Український народ як первинний суб'єкт конституційно-правових відносин. Органи публічної влади (органи державної влади та органи місцевого самоврядування) та громадські формування як суб'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 56; 75.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Що таке конституційно-правові відносини? - Класифікація юридичних фактів.
14	<p>Класифікація конституційних прав і свобод людини і</p>

	<p>мадянина.</p> <p>Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Економічні і культурні права і свободи. Особисті права і свободи. Політичні права і свободи, Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 11.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 18; 29; 60; 71; 73; 74.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина
<p>15</p>	<p>Основи конституційного ладу України.</p> <p>Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України, Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 23; 104.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України; - Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут;
<p>16</p>	<p>Конституційне закріплення принципу народного суверенітету та форми здійснення народовладдя.</p> <p>Форма правління та форма державного устрою України згідно з</p>

	<p>Конституцією 1996 року. Україна — суверенна і незалежна держава. Україна — демократична, правова, соціальна держава. Конституція 1996 року про основні функції і обов'язки Української держави. Політичні, економічні і соціальні засади конституційного ладу України. Захист конституційного ладу України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 23; 104.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України; - Захист конституційного ладу України.
<p>17</p>	<p style="text-align: center;">Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.</p> <p>Громадянство України. Правове становище іноземців та осіб без громадянства. Правовий статус біженців. Основи правового статусу людини і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх конституційне закріплення.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 18; 29; 33; 34; 35; 36; 60; 71; 73; 74.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Особливості правового статусу окремих категорій іноземців; - Депортація та екстрадиція іноземців.
<p>18</p>	<p>Громадянство України: поняття та ознаки.</p> <p>Принципи громадянства України. Законодавче регулювання питань громадянства України. Визнання, набуття та припинення громадянства України. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в</p>

<p>Україні. Правовий стан біженців в Україні.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 33; 34; 35; 36; 61.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>- Громадянство.</p>

5. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять: сформувати у студентів розуміння визначення особливості конституційно-правових інститутів України, знати принципи правового аналізу українського конституційного законодавства, навчити користуватись понятійним апаратом дисципліни, сприяти формуванню вмій та навичок самостійно працювати з джерелами конституційного права України

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p style="text-align: center;">Конституційне право України як галузь, наука та навчальна дисципліна</p> <p style="padding-left: 40px;">1. Поняття конституційного права України.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Предмет і метод конституційного права України.</p> <p style="padding-left: 40px;">3. Конституційне право як наука і навчальна дисципліна.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 92; 105; 107; 109; 111; 115.</p> <p>Завдання на СРС: Місце та роль конституційного права в системі права України</p>
2	<p>Поняття і специфіка конституційно-правових відносин.</p> <p style="padding-left: 40px;">1. Суб'єкти конституційно-правових відносин.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Поняття і система джерел конституційного права України.</p> <p style="padding-left: 40px;">3. Відповідальність в конституційному праві.</p> <p style="padding-left: 40px;">4. Предмет і система науки конституційного права.</p> <p style="padding-left: 40px;">5. Джерела науки конституційного права.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p>

	<p>2. Допоміжна:65; 93.</p> <p>Завдання на СРС: Конституційно-правова відповідальність посадових осіб та органів публічної влади.</p>
3	<p>Історія конституційного права України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення конституційного права у світі. 2. Основні етапи становлення Конституційного права України. 3. Історія конституційного права України як науки та навчальної дисципліни. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна:87;105, 114.</p> <p>Завдання на СРС: Історія конституційного розвідку України.</p>
4	<p>Основні етапи новітньої конституційної реформи в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика Конституції України 1996 року. 2. Структура Основного Закону нашої держави. 3. Юридичні властивості Конституції України. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна:87; 99.</p> <p>Завдання на СРС: Особливості прийняття Конституції України 1996 р. Значення Конституції України для розвитку української держави.</p>
5	<p>Система конституційного права України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття системи конституційного права України. 2. Система науки конституційного права. 3. Характеристика системи науки конституційного права. 4. Принципи і теорії в системі науки конституційного права. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 115.</p> <p>Завдання на СРС: Система галузі конституційного права</p>
6	<p>Поняття інституту конституційного права України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види інститутів конституційного права. 2. Основні інститути конституційного права України.

	<p>3. Основні інститути конституційного права України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 105.</p> <p>Завдання на СРС: Види конституційно-правових інститутів</p>
7	<p>Норми конституційного права України</p> <p>1. Поняття норм конституційного права України.</p> <p>2. Ознаки норм конституційного права України.</p> <p>3. Класифікація норм конституційного права України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 12; 96; 98; 108.</p> <p>Завдання на СРС: Специфіка конституційно-правових норм.</p>
8	<p>Класифікація норм конституційного права України</p> <p>1. Матеріальні та процесуальні конституційно-правові норми.</p> <p>2. Абстрактні та казуальні конституційно-правові норми.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 12; 96; 98; 108.</p> <p>Завдання на СРС: Конституційно-правові норми: поняття, ознаки, види та структура.</p>
9	<p>Джерела конституційного права України</p> <p>1. Поняття джерел конституційного права України.</p> <p>2. Класифікація джерел конституційного права України.</p> <p>3. Основні джерела конституційного права України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 112.</p> <p>Завдання на СРС: Джерела галузі конституційного права</p>
10	<p>Класифікація джерел конституційного права України.</p> <p>1. Основні джерела конституційного права України.</p> <p>2. Види джерел та їх юридична природа</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 112.</p> <p>Завдання на СРС: Місце Конституції України та конституційних законів у системі джерел галузі конституційного права.</p>
11	<p>Конституція України - Основний закон суспільства і держави</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття Конституції України. 2. Визнання конституції та її сутність 3. Структура і функції Конституції України 1996 року. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 51; 59; 85; 87.</p> <p>Завдання на СРС: Юридична та фактична Конституція.</p> <p>Формальна та матеріальна Конституція</p>
12	<p>Історія Конституції 1996 року</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія конституційного розвитку України 2. Структура і функції Конституції України 1996 року. 3. Основні риси та особливості Конституції України 1996 року. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 51; 59; 85; 87.</p> <p>Завдання на СРС: Юридичні властивості Конституції України.</p>
13	<p>Конституційно-правові відносини в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття конституційно-правових відносин. 2. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин. 3. Двосторонні та багатосторонні конституційно-правові відносини. 4. Український народ як первинний суб'єкт конституційно-правових відносин. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 56; 75.</p> <p>Завдання на СРС: Види конституційно-правових відносин</p>
14	<p>Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. 2. Економічні і культурні права і свободи. 3. Особисті права і свободи. Політичні права і свободи.

	<p>4. Конституційні обов'язки людини і громадянина.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 11.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 18; 29; 60; 71; 73; 74.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина</p> <p>Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина</p>
15	<p>Основи конституційного ладу України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. 2. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. 3. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. 4. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України, Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="padding-left: 40px;">2. Допоміжна: 23; 104.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України; - Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут.
16	<p>Конституційне закріплення принципу народного суверенітету та його здійснення народовладдя.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форма правління та форма державного устрою України згідно з Конституцією 1996 року. 2. Україна — суверенна і незалежна держава. Україна —

	<p>демократична, правова, соціальна держава. Конституція 1996 року про основні функції і обов'язки Української держави.</p> <p>3. Політичні, економічні і соціальні засади конституційного ладу України. Захист конституційного ладу України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 23; 104.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України; - Захист конституційного ладу України.
17	<p>Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття громадянства в Україні. 2. Підстави набуття та припинення громадянства в Україні. 3. Громадянські права і свободи людини і громадянина в Україні. 4. Політичні права і свободи людини і громадянина в Україні. <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11.</p> <p>2. Допоміжна: 18; 29; 33; 34; 35; 36; 60; 71; 73; 74.</p> <p>Завдання на СРС: Принципи громадянства України.</p>
18	<p>Громадянство України: поняття та ознаки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи громадянства України. 2. Законодавче регулювання питань громадянства України. 3. Визнання, набуття та припинення громадянства України. 4. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України. 5. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. <p>Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий стан біженців в Україні.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11.</p>

2. Допоміжна: 33; 34; 35; 36; 61.
Завдання на СРС: - Громадянство , підстави набуття та припинення.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	<p>Конституційне право України як галузь, наука та навчальна дисципліна.</p> <p>Поняття і предмет галузі конституційного права. Місце і роль конституційного права всистемі національного права України. Конституційно-правові норми та їх специфіка. Підстави класифікації конституційно-правових норм. Поняття і специфіка конституційно-правових відносин. Суб'єкти конституційно-правових відносин. Поняття і система джерел конституційного права України. Відповідальність в конституційному праві. Предмет і система науки конституційного права. Джерела науки конституційного права.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="text-align: center;">2. Допоміжна: 92; 105; 107; 109; 111; 115.</p>	6
2	<p>Історія конституційного права України.</p> <p>Поняття і предмет Конституції. Види Конституцій. Основні положення теорії Конституції. Риси та юридичні властивості Конституції. Охорона Конституції. Історія конституційного розвитку України. Основні етапи новітньої конституційної реформи в Україні. Загальна характеристика Конституції України 1996 року.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="text-align: center;">2.Допоміжна: 87;105, 114.</p>	6
3	<p>Система конституційного права України.</p> <p>Поняття системи конституційного права України.Поняття інституту конституційного права України.Основні інститути конституційного права України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p style="text-align: center;">2 .Допоміжна: 115.</p>	6

4	<p>Норми конституційного права України.</p> <p>Поняття норм конституційного права України. Ознаки норм конституційного права України. Класифікація норм конституційного права України</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 12; 96; 98; 108.</p>	6
5	<p>Джерела конституційного права України</p> <p>Поняття джерел конституційного права України.</p> <p>Класифікація джерел конституційного права України.</p> <p>Основні джерела конституційного права України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p> <p>2. Допоміжна: 112.</p>	6
6	<p>Конституція України - Основний закон суспільства і держави.</p> <p>Поняття Конституції України. Історія Конституції 1996 року. Структура і функції Конституції України 1996 року.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 11.</p> <p>2. Допоміжна: 51; 59; 85; 87.</p>	6
7	<p>Конституційно-правові відносини в Україні.</p> <p>Поняття конституційно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти. Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина.</p> <p>Економічні і культурні права і свободи. Особисті права і свободи. Політичні права і свободи, Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.</p>	6

	2. Допоміжна: 56; 75.	
8	<p>Основи конституційного ладу України.</p> <p>Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України, Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету та форми здійснення народовладдя. Форма правління та форма державного устрою України згідно з Конституцією 1996 року. Україна — суверенна і незалежна держава. Україна — демократична, правова, соціальна держава. Конституція 1996 року про основні функції і обов'язки Української держави. Політичні, економічні і соціальні засади конституційного ладу України. Захист конституційного ладу України.</p> <p>Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6. 2. Допоміжна: 23; 104.</p>	5
9	<p>Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні. Громадянство України. Правове становище іноземців та осіб без громадянства. Правовий статус біженців. Основи правового статусу людини і громадянина як загальний конституційно-правовий інститут. Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх конституційне закріплення. Громадянство України: поняття та ознаки. Принципи громадянства України.</p>	1

Законодавче регулювання питань громадянства України. Визнання, набуття та припинення громадянства України. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України. Поняття правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Правове регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий стан біженців в Україні.

Література: 1. Базова: 1; 2; 3; 4; 5; 6.

2. Допоміжна: 18; 29; 33; 34; 35; 36; 60; 71;
73; 74.

4. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

5. Контрольні роботи

Не передбачено навчальним планом.

10. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

PCO є додатком до робочої програми.

11. Методичні рекомендації

Готуючись до семінарського заняття студент має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, ознайомитись зі змістом матеріалу підручника. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо студент не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи студента і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний

матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Важливим у належній підготовці студента є вироблення в нього вміння працювати з нормативно-правовими актами, іншими документами, які мають юридичне значення. Ознайомлюючись із новим для себе законом, кодексом, постановою, інструкцією, слід, насамперед, намагатись виявити сферу їх застосування (тобто, зміст суспільних відносин, які ними врегульовуються), мету і завдання їх створення, наскільки детально певний нормативний акт врегульовує відповідні відносини. Необхідно ознайомитись зі структурою документа, намагаючись зрозуміти логіку його побудови (тобто, викладення нормативного матеріалу) і зміст основних положень. Такий аналіз дозволить студенту не лише краще засвоїти інформацію, що міститься у документі, але й в подальшому швидше знаходити потрібну правову норму при виникненні, наприклад, певного практичного юридичного питання. На заняттях викладач має давати загальну характеристику основних нормативно-правових актів, які стосуються теми заняття, наочно розкривати їх структуру і зміст головних положень.

12. Рекомендована література

Базова

1. Конституції і конституційні акти України. Історія і сучасність. 3-є вид. (До 15-річчя Конституції України і 20-ї річниці незалежності України). Упорядники І.О.Кресіна, О.В.Батанов. Відп. ред. Ю.С. Шемчушенко. – К., 2011. – 328 с.
2. Конституційне право України: Хрестоматія": Навчальний посібник / Упоред. В.С. Журавський, Ю.М. Тодика. – К.: Ін Юрс, 2004. –884 с.
3. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – Постанова ВР № 750-VI від 22.02.2014.
4. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я.Тацій (голова редкол.), О.В.Петришин (відп.секретар), Ю.Г.Барабаш та ін.; Нац.акад.прав.наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х., 2011. – 1128 с.
5. Кравченко В.В. "Конституційне право України: Навчальний посібник" – К.: Атіка, 2006. – 586 с.
6. Оніщук М.В., Референтна демократія: проблеми конституційної теорії та практики: Монографія. – К.: 2009. – 450 с.
7. Орзих М.Ф., Крусян А.Р. Конституционное право Украины: учеб.-метод. Пособ. / М.Ф.Орзих, А.Р.Крусян. – 4-е изд., перераб. и доп. – Одесса, 2011. – 226 с.
8. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. "Конституційне право України: Підручник (за заг. ред. В.Ф. Погорілка.)" — К.: Наукова думка, 2006. – 344 с.
9. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності: монографія / за заг. ред. проф.. Бошицького Ю.Л.; Київський університет права НАН України. – К., 2012. – 616 с.

10. Сов гиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. / О.В.Совгиря, Н.Г.Шукліна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К., 2012. – 544 с.
11. Фрицький О.Ф. "Конституційне право України". К.:Юрінком Інтер, 2004, – 510 с.
12. Шаптала Н.К., Задорожня Г.В. Конституційне право України: навч. посіб. / Н.К.Шаптала, Г.В.Задорожня. – Дніпропетровськ, 2012. – 472 с.

Допоміжна література:

1. Авакьян С.А. "Актуальные проблемы конституционно–правовой ответственности"//Конституционно–правовая ответственность: проблемы России, опыт зарубежных стран. М., 2001. – с. 9–14.
2. Аверімов В.Б. "Конституційно–правовий статус українського уряду: проблеми реалізації"//Юридичний журнал.–2005.–№3.
3. Аверімов В.Б. "Органи виконавчої влади в Україні".–К.:Ін Юре, 1997.
4. "Адміністративно-територіальний устрій України: довідник/державне підприємство", Державний картографо-геодезичний Фонд України, - К., 2005.
5. Андрієнко В.Д. та ін. "Громадянство України у запитаннях і відповідях". – К.: МП "Леся", 2002. –61 с.
6. Барденюк В. "Верховна Рада України – парламент України"//Вибори–шлях до демократичного суспільства. К, вид–во УАДУ, 2002. – с. 38–53.
7. Барабаш Ю.Г. "Парламентський контроль в Україні"//Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні. Х.:Право, 2006, – Вип. II–с. 175–184.
8. Батанов О. "Концептуальні засади співвідношення функцій територіальних громад з функціями місцевих органів державної виконавчої влади"//Право України.-1999.- №5.
9. Бедрій Р.Б. "Громадянство України: конституційно–правові основи"//Львівський національний університет ім. І. Франка. – Львів, 2004 – 187 с.

10. Бері В. "Регламент Верховної Ради України – парламент України">//Вибори–шлях до демократичного суспільства. К:вид–во УАДУ, 2002. – с. 38–53.
12. Берг О.В. "Некоторые вопросы теории норм права" // Государство и право. 2003. – №4. – с. 11–19.
13. Бисога Ю.М. "Вибори Президента: український та зарубіжний досвід. Навч. пос."–Ужгород: Ліра, 2004.– 58 с.
14. Бисага Ю. "Інститут Президента в конституціях європейських країн міжвоєнного періоду">// Право. –Ужгород. – 2002. №1, –с. 24–27.
15. Бойко В. "Суддя як центральна фігура в судовій реформі">//Вісник Конституційного Суду України. –2002.-№4.
16. Борденюк В. "Концептуальні основи співвідношення функцій місцевого самоврядування з функціями держави">//Право України.-2003.-№11.
17. Борденюк В. "Місьцеве самоврядування в механізмі держави: конституційно-правовий аспект">//Право України.-2003.-№4.
18. Бородін І. "Права і свободи громадян, їх класифікація. гарантії реалізації">//Право України. – 2002. – №4. – с. 61–65.
19. Василюк С. "Конституційний механізм взаємодії законодавчої і судової влади в Україні" // Право України. – 2003. – №12. – с. 3–6.
20. Веніславський Ф.В. "Взаємодія гілок влади як принцип основ конституційного ладу України" –1998. № 1. – с. 34–38.
21. Виборче право України:Навч. посіб.// Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К.: Парламентське видавництво, 2003. –383 с.
22. Відповідальність за порушення виборчого законодавства та шляхи вдосконалення законодавства: Матеріали науково–практичної конференції// Інститут виборчого права, Національний університет Києво–Могилянської Академії. К: ПЦ "Фоліант", 2005. – 188с.
23. Гайворонський В., Жушман В. "Виключне право українського народу визначати конституційний лад в державі" // Право України. – 2003. – №6. – с 10–11.

24. Георгіца А.З. "Сучасний парламентаризм: проблеми теорії і практики." – Чернівці: Рута, 1998. – 484 с.
25. Голишев В. "Феномен парламентської більшості"//Політика і час. –2003. – №3.– с.3–11.
26. Головатенко В. "Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції"//Право України.–2004.–№3.–с. 14–18.
27. Гончаренко О. "Правові підстави оскарження рішень Вищої ради юстиції"//Право України.–2005.–№3.
28. Горбунова О. "Конституційна реформа: далі буде" // Голос України. – 2005.– №181. –27 вересня. – с. 2.
29. Гуренко М.М. "Теоретично–правові проблеми гарантій прав і свобод громадянина.: Монографія. –К.: НАВСУ, 2001. – 218 с.
30. Дремель Ю.Д. "Парламентаризм у політичній системі України (політико–правовий аналіз): Монографія". – Х.: вид–во Національного університету внутрішніх справ, 2003, –280 с.
31. Журавський В. "Конституційно–правовий статус народних депутатів та їх парламентських об'єднань"// Інститут держави і права ім. В.М. Корецького–К, 2000. 64 с.
32. Журавський В. "Організація діяльності парламенту: особливості правового регулювання"/за ред О.П. Ярмиша. –Х: вид–во Університету внутрішніх справ, 2002. –16 с.
33. Журавський В.С. "Становлення і розвиток українського парламентаризму(теоретичні та організаційно–правові проблеми)".К: Парламентське вид–во, 2002, –344 с.
33. Закон України "Про громадянство України" від 18.01.2001 року № 2235–III//Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №13. ст. 65.
34. Закон України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст. 179.

35. Закон України "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту" // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 16, ст. 146.
36. Закон України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні" // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, №15, –ст. 232.
37. Закон України "Про вибори народних депутатів України" // Відомості Верховної Ради (ВВР), – 2012, № 10–11, ст. 73.
38. Закон України "Про вибори Президента України" в// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 14, ст. 81.
39. Закон України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів" від 06.04.2004 р. № 1667–IV (із змінами, внесеними Кодексом № 2747–IV від 06.07.2005 р., законами № 3253–IV від 21.12.2005 р., № 3368–IV від 19.01.2006р, № 3437–IV від 09.02.2006 р., №3519–IV від 14.03.2006 р.)// Відомості Верховної Ради України–2004. – №30–31.– ст.382.
40. Закон України "Про всеукраїнський референдум" // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №44-45, ст. 634.
41. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, №20-21, ст. 190.
42. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" від 07.07.2010 р. № 2453-VI / Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41, / № 41-42; № 43; № 44-45 , ст. 529.
43. Закон України "Про Конституційний Суд України" від 16.10.1996 р. №422/96 ВР//Відомості Верховної Ради України.- 1996.-№49, ст. 272.
44. Закон України "Про прокуратуру" //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 2-3, ст. 12.
45. Закон України "Про вищу раду юстиції" від 15.01.1998 р. "22/98 ВР//Відомості Верховної Ради України. – 1998.- №25, ст. 146.

46. Закон України від 21 травня 1997 р. "Про місцеве самоврядування в Україні"//Відомості Верховної Ради України. –1997.–№24, ст.170.
47. Закон України від "Про органи самоорганізації населення"// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 48, ст. 254.
48. Закон України від 7 червня 2001 р. "Про службу в органах місцевого самоврядування"//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, №33, ст. 175.
49. Закон України від 11 липня 2002 р. "Про статус депутатів місцевих рад"//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, №40, ст. 290.
50. Зиновьев А.В. "Конституционная ответственность"//Известия вузов. Правоведение. –2003. №4. – с. 4–16.
51. Кампо В. "Конституційна реформа та "помаранчева революція": дві сторони однієї медалі?" // Юридичний вісник України. – 2004. – №51. – 18-24 грудня. – с. 1,3.
52. Катеренчук М. "Зміни судової системи-основа основ для України"//Народний депутат.-2005.-№5.
53. Кафарський В "Правова регламентація парламентської діяльності політичної партії"//Право України. – 2006. –№6. – с. 3–8.
54. Кафарський В. "Політичні партії і уряд. Проблеми правової регламентації в умовах політичної реформи"//Право України.–2006.–№4.
55. Кикоть А. "Міністерство–центральный орган виконавчої влади України"//Право України–2002. –№6.
56. Кикоть Г.В. "Юридичні факти всистемі правовідносин" // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2006 – 19 с.
57. Книгін К "Правове визначення референдуму як форми народовладдя (проблеми теорії і практики)"//Право України. – 2001. – №11. –с. 28–32.
58. Коваленко А. "Органи виконавчої влади: проблеми кваліфікації"//Людини і політика. –2002.–№6.

59. Колісник В. "Конституційна реформа в контексті посилення політичної відповідальності" // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – №1. – с. 38–44.
60. Колодій А.М., Олійник А.Ю. "Права людини і громадянина в Україні. Навчальний посібник"//Міносвіти і науки України. К.: Юрінком Інтер, 2004. – 332 с.
- 61.Копиленко О.Л. "З історії законодавства про громадянство України". К.: Парламентське видавництво, 2001.– 71 с.
62. Корж І. "Класифікація посад Секретаріату комітету парламенту України: порівняльно–правовий аналіз"//Право України– 2006. –№ 5. – с. 26–29.
63. Кресіна І.О. "Інститут імпічменту: порівняльний політико–правовий аналіз"–К.:Юридична думка, 2004–176 с.
64. Кресіна І.О. "Парламентські вибори в Україні: правові і політичні проблеми. Монографія"/ Інститут держави і права ім В.М. Корецького, 2003. –368 с.
65. Кресіна І.О., Коваленко А.А., Балон С.В. "Теоретичні підходи до визначення сутності конституційно–правової відповідальності."//Інститут імпічменту: порівняльний політико–правовий аналіз. –К.: Юрид. думка, 2004. – 176 с.
66. Кретул Ю. "До питання законодавчого застереження Діяльності Секретаріату Президента України"//Підприємництво, господарство і право– 2006. –№3.–с. 36–39.
67. Крусян А.Р. "Адміністративно-територіальний устрій України як основа система органів політичної влади"//актуальні проблеми держави і права.-О.:Юридична література, 2005.- Вип.. 26.
68. Куйбіда В., Чушенко В. "Поняття місцевого самоврядування в Україні"//Право України.-1998.-№5.
69. Кушніренко О.Г. "Конституційний Суд України як гарант охорони і захисту засад конституційного ладу держави"//Державне будівництво та місцеве самоврядування.-Х.: Право, 2003.-Вип. 6.

70. Лелих Н. "Конституційний суд – гарант конституційного ладу в Україні" // Підприємництво, господарство і право. – 2005. №3. – с. 37–39.
71. Летнянчин Л.І. "Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики"//Національна юридична академія України. –Х., 2002. – 20 с.
72. Лінецький С. "Виборче законодавство України в умовах конституційної реформи: деякі загальнотеоретичні підходи" //Вісник Центральної виборчої комісії. –2005. –№1. –с. 74–79.
73. Любченко П.М. "Громадянське суспільство: конституційні особливості інтерпретації" // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – Х.: Право, 2003. – Вип. 6. – с. 3–16.
74. Магновський І. "Конституційно–правовий статус особи (її громадянські права і свободи)"//Право України. – 2002. –№7. – с. 18–22.
75. Майданник О. "Конституційно–правова відповідальність"//Право України. 2001. – №2. – с. 92–95.
76. Марцеляк О. "Комітети Верховної Ради України: система, структура та роль у здійсненні основних функцій парламенту" // Право і безпека. –Х., 2005. – №4.–с. 7–11.
77. Мельниченко В. "Статус уряду в контексті конституційної реформи"//Віче.–2006.№1–2.
78. Мінюков А. "Система органів державної влади, що забезпечують конституційні права і свободи людини і громадянина: їх повноваження"// Право України. –2002. – №4. – с. 61–65.
79. Михайленко О.Р. "Прокуратура України. Підручник".- К.:Юрінком Інтер, 2006.
80. Москвич Л.М. "Статус судді: питання теорії і практики:монографія."Х.: ІНЖЕК, 2004.
81. Назаров І.В. "правовий статус Вищої ради юстиції. Монографія."-Х.: Право, 2006.

82. Олуйко В "Парламентське право України: проблеми теорії та практики."– К.: Юрінком Інтер. 2004. –216 с.
83. Ольховський Б. “Конституційні засади судової влади в умовах формування правової держави”//Вісник Академії правових наук України.- 2003.-№1.
84. Павленко Р.М. "Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід"–К: Академія, 2002.
85. Пахомов І. "Конституція України і виконавча влада"//Право України.– 2002.№9.
86. Погорілко В.Ф. "Функції українського парламенту. Від нормального до реального"//Віче. –2002. – "2 –с. 17–20.
87. Погорілко В.Ф. "Нова Конституція України – втілення національної ідеології державотворення" // Право України. – 1997. – №1. – с. 46–47.
88. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. "Джерела Конституційного права України. Поняття, види і система". – Право України. – 2002. – № 3. – с. 8–16.
89. Погорілко В.Ф. "Основи конституційного ладу України" – К.: Ін Юре, 1997. 39 с.
90. Погорілко В. "Права і свободи людини і громадянина в Україні"/В. Погорілко, В. Головченко, М. Сірий/ –К.:Ін Юре. 1997. – 52 с.
- 91.Погорілко В.Ф. "Референдуми в Україні: історія і сучасність: Моногр."/ за.ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Інститут держави і права ім В.М. Корецького, 2000–248 с.
92. Погорілко В.Ф. "Об'єм конституційного права: поняття, ознаки та види"//Право України. – 2004. №2, – с. 9–16.
93. Полевий В.І. "Конституційна відповідальність політичних партій в Україні"// Інститут держави і права ім В.М. Корецького. К, 2004. – 20 с.
94. “Прокуратура України: академічний курс”/В.В. Сухопос, В.П. Локизюк та ін. – Суми: Університетська книга, 2005.
95. Сердюк В.В. “Юрисдикція судів України за спеціалізацією”- К.: Президент, 2005.

96. Сількевич О. "Особливості структури норм Конституційного права" // Часопис Київського університету права. – К., 2003. – №1 – с. 10–14.
97. Совгира О. "Парламентська коаліція в Україні" // Юридичний вісник України. – 2006. – №21. – 27 травня. – с. 1,4.
98. Степанюк О.І. "Норми конституційного права. Проблеми теорії" // Київський університет Т.Г. Шевченка. – К., 1993. – 20 с.
99. Стецюк П.Б. "Основи теорії Конституції та конституціоналізму. Частина перша: посібник для студентів". – Львів. – Астролябія, 2003. – с. 69–99.
100. Телешун С. "Державний устрій України: проблеми теорії і практики". Івано-Франківськ: Лілея – НВ, 2000.
101. Тодика О. "Роль держави у здійсненні народовладдя" // Право і суспільство–2005. – №3. – с. 14–18.
102. Тодика Ю.М. "Роль Конституції України в становленні громадянського суспільства" // Вісник Академії правових наук України. 1999. – №2. – с. 3–11.
103. Тодика О. "Конституційна реформа в Україні в аспекті народовладдя і розвитку правової системи" // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – №1. – с. 27–38.
104. Тодика О. "Співвідношення конституційного ладу і народовладдя: теорія і практика" // Вісник Академії правових наук України. 2005. – Вип. 2(41). – с. 74–82.
105. Федоренко В.Л. "Конституційне право як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна". – К., 2003. – 188 с.
106. Фіолевський Д.П. "Судова влада і правоохоронна система в Україні. Навч. посіб." К.: Кондор., 2006.
107. Фрицький О.Ф. "Роль науки конституційного права України у формуванні громадянського суспільства" // Актуальні проблеми політики. – О.: Юридична література. – 2003. – Вип. 16. – с. 52–60.
108. Чистоколяний Я.В. "Конституційно–правові норми в Україні" // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2005. – 20 с.

109. Шаповал В. "Основні характеристики конституційного права"//вісник Конституційного Суду України. –2003. –№6. –с. 60–70.
110. Шаповал В.М. "Сучасний конституціоналізм: Монографія"– К.: Юрінком Інтер, 2005, – 560 с.
111. Шаповал В.М. "Перспективи розвитку науки конституційного права в Україні"//Право України. – 1996. –№9. – с. 49–52.
112. Шаповал В.М. "Конституція як форма (джерело) конституційного права". – Право України. – 1999. – № 6. – с. 5–10.
113. Шаповал В.М. "Конституція і виконавча влада"–К.:Юрінком Інтер,2004.
114. Шаповал В. "Конституція України як нормативно-правовий акт (теоретичні проблеми кваліфікації)" // Право України.– 1997 – №10. – с. 3–10.
115. Шемшученко Ю., Погорілко В.Ф. "Система конституційного права як галузь права, юридичної науки, дисципліни" – Вісник Академії правових наук України. – 2003. – № 2 (33) – 3 (34). – с. 213–214.
116. ШемшученкоЮ."Вдосконалення законодавства України про громадянство"//Бюлетень Міністерства юстиції України.–2003. –№4. –с.21–29.
117. Єрмоленко В. "Щодо відмінностей між об'єктом правовідносин і об'єктом права" // Право України. 2004. – №1. – с. 136–139.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> – Офіційний веб – сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua>- Офіційний веб – сайт Кабінету Міністерств України.
3. <http://ccu.gov.ua>- Офіційний веб – сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua>- Офіційний веб – сайт Президента України.
5. <http://www.nau.ua>- Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

Додаток 1

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг студента з дисципліни складається з відповідних балів, які він отримує за:

1. Доповідь на семінарському занятті (за умови, що на одному семінарському занятті опитуються 12 студентів при максимальній чисельності групи 25 осіб)

$$\frac{18 \text{ пр.} \times 15 \text{ ст.}}{25 \text{ ст.}} = 11 \text{ відп.}$$

2. Самостійна робота, опрацювання першоджерел, підготовка конспекта із самостійною роботою.

3. ДКР.

4. Модульна контрольна робота.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях:

Доповіді:

Ваговий бал – 5, максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює 55 балів (5 балів × 11 відп. = 55 балів), де:

5 балів – «відмінно» - студент демонструє міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, дає певну обґрунтовану відповідь.

4 бала – «добре» - студент допускає несуттєві неточності.

1-3 бали – «задовільно» - студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності, не може належно відповісти на уточнюючі запитання.

0 балів – «незадовільно» - студент дає відповідь не по суті; вкрай обмежена відповідь.

2. Самостійна робота, опрацювання 10 першоджерел (конспекти мають бути подані в період між першим та передостаннім семінарським заняттям): $10 \times 2 = 20$ балів.

Виконання роботи на основі трьох і більше наукових праць – 2 бали;

Виконання роботи на основі двох наукових праць – 1 бал;

Виконання роботи на основі однієї наукової праці – 0 балів.

3. ДКР – ваговий бал – 8 балів.

4. Модульна контрольна робота.

Ваговий бал – 12, де:

10-12 балів – «відмінно» (виконання тестового завдання, відповідно, від 80% до 100%);

7-9 балів – «добре» (виконання тестового завдання, відповідно, від 60% до 80%);

4-6 балів – «задовільно» (виконання тестового завдання, відповідно, від 45% до 60%);

0-3 бала – «незадовільно» (виконання тестового завдання, відповідно, від 0% до 45%);

Сума вагових контрольних заходів протягом семестру:

$$R_K = 55 + 20 + 12 + 8 = 95 \text{ балів}$$

Штрафні та заохочувальні бали:

- Відсутність на одній лекції або одному семінарському занятті без поважних причин – 0,2 бала;
- Не охайне оформлення самостійної роботи – 0.2 бала;
- несвоєчасна (на 2 дні та більше) подача викладачу зошита із самостійною роботою – 0,2 бала;
- доповнення на семінарських заняттях – 0,5 бала.

Сума (R_S) як штрафних, так і заохочувальних балів не може перевищувати 0,05 R_C , тобто 5 балів.

Таким чином, рейтингова оцінка (R_D) з кредитного модуля, семестрова атестація з якого передбачена у вигляді заліку (диференційованого заліку), формується як сума всіх рейтингових балів R_K та сума заохочувальних (штрафних) балів R_S .

$$R_D = R_K + R_S = 95 + 5 = 100 \text{ балів}$$

Попередня рейтингова оцінка з кредитного модуля має бути не менше $0,4R$ (тобто 40 балів), інакше студент до заліку не допускається.

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг з кредитного модуля менше $0,6R$ (60 балів), зобов'язані виконати залікову контрольну роботу.

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($R_D \geq 0,6R$), мають можливості:

1) отримати залікову оцінку (залік) «автоматом» відповідно до набраного рейтингу.

Для отримання студентом оцінок (традиційних та ECTS) його рейтингова оцінка переводиться згідно з таблицею:

2) виконувати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки.

У разі отримання оцінки, що є вищою за оцінку «автоматом» з рейтингу, студент отримує оцінку за результатами залікової контрольної роботи.

У разі отримання оцінки, що є нижчою за оцінку «автоматом» з рейтингу, попередній рейтинг студента з дисципліни скасовується(анулюється) і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи.

Значення рейтингу кредитного модуля з	Підсумковий рейтинг	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
	$0,95 R \leq R_D$		
$0,85 R \leq R_D < 0,95 R$	85-94	B	Добре
$0,75 R \leq R_D < 0,85 R$	75-84	C	Добре

$0,65 R \leq R_D < 0,75 R$	65-74	D	Задовільно
$0,6 R \leq R_D < 0,65 R$	60-64	E – задовольняє мінімальні критерії	Задовільно
$R_D < 0,6 R$	< 60	F _x – незадовільно	Не зараховано
$R_D < 0,4 R$	< 40	F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	Недопущений

Змістовний модуль № 1

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №1

Тема 1. Конституційне право України як галузь, наука та навчальна дисципліна.

1. Методи конституційного права України.
2. Система навчальної дисципліни конституційного права України.
3. Конституційне чи державне право.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перше питання розрізнити загальні та спеціальні методи конституційного права України;
- на друге питання виділити які елементи системи конституційного права України як навчальної дисципліни є основними, а які похідними;
- на третє питання заповнити таблицю за таку назву чи проти:
- виконану роботу представити в зошиті звіті.

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №2

Тема 2. Історія конституційного права України.

1. Походження терміну „конституція”.
2. Конституційний проект Пилипа Орлика 1710 року.
3. Загальні риси сучасного конституційного права України.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перше питання привести приклади країн де історично виникають перші конституції;
- на друге питання провести порівняльний аналіз Конституційного проекту Пилипа Орлика і Конституції України 1996 року;
- на третє заповнити таблицю:

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №3

Тема 3. Система конституційного права України.

1. Система та структура конституційного права України.
2. Критерії розмежування інститутів конституційного права України.
3. Види інститутів конституційного права України.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перше питання скласти розгорнутий план конспект;
- на третє питання після опрацювання конспекту лекцій і наведеної літератури скласти таблицю:

	Види	Значення
Інститути загальної частини		
Інститути особливої частини		
Функціональні інститути		

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №4

Тема 4. Норми конституційного права України.

1. Провести порівняльний аналіз норм конституційного права України.
2. Критерії класифікації норм конституційного права України.
3. Види політичних норм конституційного права України.

Методичні рекомендації для виконання:

- до першого питання застосовувати лише порівняльний метод;
- на третє питання заповнити таблицю:

Назва	історія виникнення	Ознаки	Властивості

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №5

Тема 5. Джерела конституційного права України.

1. Історичний аспект джерел конституційного права України.
2. Відмінність законів від підзаконних джерел конституційного права України.
3. Види джерел конституційного права України.

Методичні рекомендації для виконання:

- до першого питання застосовувати лише історичний метод дослідження;
- до другого питання відмінності викласти у формі експертної оцінки;
- на третє питання заповнити таблицю:

вид джерел	основні риси	юр. Сила	ваше ставлення

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №6

Тема 6. Конституція України - Основний закон суспільства і держави

1. Поняття писаної і неписаної конституції.
2. Види конституційного контролю в Україні.
3. Порядок внесення змін до конституції України.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перше питання привести приклади країн де існує писана та неписана конституції;
- на друге питання провести порівняльний аналіз видів конституційного контролю;
- на третє заповнити таблицю:

Простий порядок		Складний порядок
1		
2		

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №7

Тема 7. Конституційно-правові відносини

1. Поняття суб'єктів конституційно-правових відносин в Україні.
2. Основні об'єкти конституційно-правових відносин в Україні.
3. Юридичні факти.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перші два питання дати своє визначення поняттям суб'єкт і об'єкт конституційно-правових відносин в Україні;
- на третє питання після аналізу теоретичного матеріалу зробити схему:

Вид юридичного факту	Ознаки

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №8

Тема 8. Основи конституційного ладу України.

1. Поняття громадянського суспільства в Україні.
2. Форма правління в Україні.
3. Елементи конституційного ладу в Україні.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перше питання підготувати усне повідомлення;
- на третє питання заповнити таблицю:
- на третє питання запропонувати своє бачення яка найвдаліша форма правління для України.

Елемент	Ознаки	Значення

Завдання для підготовки до модульної контрольної роботи до теми №9

Тема 9. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні

1. Поняття філіації та натуралізації в інституті громадянства.
2. Критерії розмежування прав і свобод людини і громадянина в Україні.
3. Юридичні гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Методичні рекомендації для виконання:

- на перше питання скласти розгорнутий план конспект;

- на третє питання після опрацювання конспекту лекцій і наведеної літератури скласти таблицю:

	Види	Значення
Нормативно-правові		
Організаційно-правові		
Міжнародно-правові		

Додаток 3

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття норм конституційного права України
2. Ознаки норм конституційного права України
3. Класифікація норм конституційного права України
4. Поняття джерел конституційного права України
5. Класифікація джерел конституційного права України
6. Основні джерела конституційного права України
7. Поняття Конституції
8. Історія Конституції 1996 року
9. Структура і функції Конституції України 1996 року
10. Поняття конституційно-правових відносин
11. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин
12. Юридичні факти
13. Поняття конституційного ладу України
14. Конституційні основи державного ладу України
15. Конституційні основи суспільного ладу України
16. Поняття громадянства в Україні
17. Підстави набуття та припинення громадянства в Україні
18. Громадянські права і свободи людини і громадянина в Україні
19. Політичні права і свободи людини і громадянина в Україні

20. Соціально-економічні права і свободи людини і громадянина в Україні
21. Духовні права і свободи людини і громадянина в Україні
22. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні
23. Обов'язки громадян України
24. Поняття форм безпосередньої демократії в Україні
25. Вибори в Україні
26. Референдуми в Україні
27. Поняття конституційно-правової відповідальності
28. Адміністративна відповідальність за порушення конституційного законодавства
29. Кримінально-правова відповідальність за порушення конституційного законодавства
30. Поняття Верховної Ради України
31. Склад і структура Верховної Ради України
32. Функції і повноваження Верховної Ради України
33. Основні форми роботи Верховної Ради України
34. Законодавчий процес в Україні
35. Народні депутати України
36. Основні риси інституту президента
37. Історія виникнення і становлення інституту президента в Україні
38. Порядок виборів президента України
39. Функції і повноваження Президента України
40. Дострокове припинення повноважень Президента України
41. Поняття органів виконавчої влади в Україні
42. Кабінет Міністрів України
43. Прем'єр Міністр України

44. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в Україні
45. Місцеві органи виконавчої влади
46. Поняття Конституційного Суду України
47. Порядок формування Конституційного Суду України
48. Функції і повноваження Конституційного Суду України
49. Поняття судів загальної юрисдикції в Україні
50. Функції і повноваження судів загальної юрисдикції в Україні
51. Основні засади судочинства
52. Поняття прокуратури України
53. Функції та повноваження прокуратури України
54. Акти органів прокуратури України
55. Поняття територіального устрою України
56. Адміністративно-територіальний устрій Україна
57. Автономна Республіка Крим.
58. Поняття місцевого самоврядування
59. Система місцевого самоврядування
60. Функції місцевого самоврядування
61. Органи місцевого самоврядування
62. Гарантії місцевого самоврядування
63. Основні інститути конституційного права України
64. Поняття конституційного права України
65. Предмет і метод конституційного права України.
66. Конституційне право як наука і навчальна дисципліна.
67. Становлення конституційного права у світі.
68. Основні етапи становлення Конституційного права України.
69. Історія конституційного права України як науки та навчальної дисципліни.

70.Поняття системи конституційного права України.

71.Поняття інститутів конституційного права України.